

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI 12

TSHIVENQA LUAMBO LWA HAYANI (HL)

BAMMBIRI A U RANGA (P1)

A 2008

MEMORANDAMU

MARAGA: 70

Memorandamu uyu u na masiaari a sumbe 7.

KHETHEKANYO YA A

TSHIPIQA TSHA 1

Vhuze ha khaniso ho vhaledzwa
Iyani kha siaari i tevhelaho

- 1.1 Tshiisimane/Afrikaans/Tshisuthu/Tshizulu (Luambo) (1)
luthihi). ✓
- 1.2 ▪ U livhuwa. ✓
▪ U hambela Muvhumbi uri a fha³utshedze shango ^¼ashu ^¼a (2)
manakanaka. ✓
- 1.3 Ngauri ndi ene o sikaho luimbo lwa lushaka. ✓ (2)
- 1.4 Vho-SEK Mqhayi✓, vho engedza luimbo nga vese dza sumbe. (2)
✓
- 1.5 Luambo lwa Tshikhoisane/Hotentote/X!u.✓ (1)
- 1.6 O lwisa nga nula dzo³he uri 'Afrikaans' i ^¾anganedzwe sa (2)
luambo✓ /nahone i funzwe zwikoloni. ✓
O ^¾wala tshirendo nga ha vhu^¼i^¾ekedzeli ha MaAfrikanere
Afrika Tshipembe.(mbili kha dzo bulwaho). ✓
- 1.7 Musi hu tshi khou vhewa vhafunzi Vho-Boweni vha kereke ya (2)
Methodist. ✓✓
- 1.8 1.8.1 Hai✓, "Vese dza tshirendo tshirend tshavho tshi (2)
no pfi 'Die Stem Van Suid Afrika' ndi tshipiqa
1.8.2 tsha luimbo lwa lushaka.✓ (2)
Hai,✓Hoyu Enoch o vha e mugudisi, muimbisi,
mureri wa kereke ya Methodist, a dovha a vha
mufodi wa zwinepe. ✓
- TSHIPIQA TSHA 2**
- 1.9 Nga u vha ^½ea pfunzo ya fhedzi u bva kha Gireidi R u (2)
swika kha
Gireidi 12. ✓✓
- 1.10 1.10.1 Ndi mbuno✓, ngauri Muhasho wa Pfunzo u (2)
kombetshedza ^¾wana mu^¾we na mu^¾we a tshi dzhena
tshikolo u swika e na mi^¾waha ya 15. ✓
- 1.10.2 Ndi kuvhonele kwa muthu,✓ ngauri vhana vha (2)
vharema vha khou ^¼i dzhena na vhana vha
vhatshena. ✓
- 1.10.3 Ndi kuvhonele kwa muthu,✓ ngauri vhana a vho ngo (2)
tendelwa u shuma mishumo ine ya nga tshinya
mikhwa yavho. ✓

- 1.11 1.11.1 Vhana vhane vhabebi vhavho vha vha vhaholefhali
vha tea u dzhena tshikolo. ✓
- 1.11.2 Vhana vho holefhalaho vha tea u dzhena tshikolo. (2)
✓
- 1.12 Pfanelo ya u dzhena tshikolo. ✓ °wana u tea u vha na
vhuḽifhinduleli ha u vhala na u ḽiḽekedzela kha mishumo (2)
yoḽhe ya tshikoloni. ✓
- 1.13 "Pfanelo na vhuḽifhinduleli zwi tou nga zwiḽai zwivhili
zwa vhurotho zwo mametshedzwaho nga boporo.✓ ·o tea (2)
ngauri ḽwana u tea u vha na vhuḽifhinduleli kha pfanelo
dzawe, a zwi tei u fhandekanywa. ✓

¹HANGANYELO YA KHETHEKANYO IYI YA A: 30

KHETHEKANYO YA B: MANWELEDZO/SAMARI

ADENDAMU YA KHETHEKANYO YA B

- Vha nyefulana nga vhabebi, kuambarele, tshivhumbeo na vhushai. ✓
- Vha tswelana zwishumiswa zwa tshikoloni. ✓
- Vha khethululana zwi tshi bva kha mbeu, lukanda, vuholefhali, vhurereli na malwadze a ngaho HIV na AIDS. ✓
- Vha dzulela u semana. ✓
- Vhaꝑwe vha a pikukumusa/ u pidzhiela nꝑha na u fhura vhaꝑwe zwi re zwavho. ✓
- Vha a shengedzana, vha rwana vha fhedza vho huvhadzana. ✓
- Vha kopa mishumo ya tshikolo kha vhaꝑwe vhagudi nga khani. ✓

KUAVHELE KWA MARAGA

Mbuno: 7

Luambo na ndunzhendunzhe: 2

Vhulapfu: 1

RUBIRIKI YA KHETHEKANYO YA B

Vhuꝑe ha khan»iso ho vhaledzwa
Iyani kha siaꝑari ꝑi tevhelaho

Khoudu na ¾halutshedzo ya vhukoni	Maraga
7 A hu na vhukhakhi, kupfesesele kwa n¾hesa kwa ¾hodea, zwo ½ekedzwa hu na ndunzhendunzhe, ¾hodea dzo¾he dzo lavhelelwaho dzo swikelelwa.	9 - 10
6 Vhunzhi ha zwo lavhelelwaho zwo ½ekedzwa, fhedzi lu si lwa ma¾hakheni.	7 - 8
5 Mihumbulo minzhi yo bveledzwa, ho bveledzwa mbuno nnzhi dzo lavhelelwaho.	6
4 A ho ngo tou vha na u ½ekedza ½ikumedzwa zwavhu»i zwo bva kha u dzhenisa na mihumbulo yo bvaho, hone-ha hafu ya mbuno dzo lavhelelwaho yo ½ekedzwa.	5
3 A hu na ndunzhendunzhe ya mihumbulo, u lapfisa nga u dzhenisa zwi si na mushumo.	4
2 Kupfesesele ku¾uku kwa zwikili zwa u nweledza, mihumbulo yo khakheaho. Vhunzhi ha mihumbulo yo bva honeha hu na mbuno nthihi yo livhanaho na mihumbulo, u sokou wela mushumo nga n¾ha.	2 - 3
1 A hu na u pfesesa ¾hodea dza mbudziso. Mafhungo ha na phan»a na murahu, u sokou kopolola maipfi u bva kha tshibveledzwa.	0 - 1

**1HANGANYELO YA KHETHEKANYO IYI YA 10
B:**

KHETHEKANYO YA C

Vhu¾e ha khan»iso ho vhaledzwa
Iyani kha sia¾ari ½i tevhelaho

- 3.1 3.1.1 Mbuyavhuhadzi/muvhuye ✓(Fhungoni ¼i pfalaho) ✓ (2)
- 3.1.2 Ka> fhunga✓
Makhulu vha khou *fhunga* vhuluvha. ✓(Fhungo ¼I pfalaho) (2)
- 3.1.3 ▪ U ¾anula zwirethe: u shavha nga u tou
gidima/luvhilo
luhulu. ✓
▪ Mbilu i mu¾anani: O dinalea/sinyuwa/u
tshenuwa/
u tshuwa. ✓ (2)
- 3.1.4 Hwiri✓: Mvula yo ri u na mutshe¾o wa Vhavenpa wa
mbo pi fhasi *hwiri*. ✓ (2)
- 3.1.5 -el- : U sumbedza bu»o kana sia ¼ine
nyito/mushumo wa khou livha/nyito i bveledzelwa
tshi¿we/mu¿we. ✓
-an- : u sumbedza uri nyito i fanaho i khou bva
kha masia
o¾he. ✓ (2)
- 3.2 3.2.1 ▪ Vha ri mini muhulwane?
▪ Kha vha mmbetshela ¼one ¾hama yanga.
▪ Vha lumelise mungana wanga Tshigili.
(Mavhili fhedzi) (2)
- (2 x 1)
- 3.2.2 Wavho a fulufhedzeaho✓
Tshigemba Ma¾iki (Dzina na tshifani) (2)
- 3.2.3 Vha ri mini muhulwane? ✓✓ (2)

- 3.2.4 Mungana» Khonani:✓ O swika khonani yanga (2)
Tondani. ✓
- 3.2.5 Khumbelo ya u vhetshelwa/vhulungelwa thundu yo (1)
salaho
bisini. ✓
- 3.2.6 Nga uri: ngauri (1)
Ni nga si ¼e ngauri a ni shumi. ✓
- 3.3 3.3.1 Tshikolo tsha mabindu/Ipani Business Enterprise✓ (1)
- 3.3.2 IBE✓ (1)
- 3.3.3 Yo fara tshedza tsha½u/i µo ni bveledzisa✓ (2)
Pfunzo ndi yone yo faraho tshedza tsha½u. (Fhungo
¼i½we na ¼i½we ¼i pfalaho. ✓)
- 3.3.4 Ndi ha uri arali muthu a ya Ipani Business (3)
Enterprise, ✓ i a mu khunyeledza kha
zwikili/vhukoni (I mu fha tshi½we tshipiµa tsha
tshitendeledzi a vha o khunyeledzeaho) ✓ a µo vha
tshedza ho¾he hune a ya. ✓
(Muhumbulo mu½we na mu½we u pfalaho)
- 3.3.5 ¶iresi ya hune tshikolo tsha wanala hone kana (1)
nomboro dza lu¾ingo. ✓
- 3.3.6 ▪ Ma½epere mahulwane a shumiselwa u kunga- a (2)
vhewa nga nµila ine a kunga. ✓
▪ Ma½edere ma¾uku a shumiselwa u ungeledza- hu
shavhiwa uri arali zwo ½walwaho zwa vhonelesa
zwi nga pandela vhakungedzelwa. ✓

½HANGANYELO YA KHETHEKANYO IYI YA C: 30

MARAGAGU½E: 70